Boekbespreking

W. N. ELLIS, 1988. Biogeografie. Wetenschappelijke Mededeling Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging Nr. 190. 127 pp., 64 figs. Prijs (ingen.) fl. 18,00 (incl. verzendkosten, bedrag overmaken op postgiro 13028 t.n.v. Stichting Uitgeverij KNNV te Hoogwoud).

Eindelijk eens een goede inleiding tot de biogeografie in het Nederlands! De ondertitel luidt ,,Beschrijving en verklaring van de verspreiding van planten en dieren over de aarde"; Willem Ellis, een van de entomologen van het Zoölogisch Museum te Amsterdam, heeft de moeite genomen zijn colleges biogeografie voor studenten in de biologie in een algemeen begrijpelijke vorm te gieten en als boek aan te bieden. Allereerst wil de recensent verzuchten ,,Waarom doen niet meer universitaire docenten dit?" — veel van onze collegestof is ook voor een groter publiek interessant en aan oorspronkelijke literatuur in deze in het Nederlands blijkt steeds weer behoefte te bestaan. Uiteraard is het weinigen van ons gegeven zo'n aardig vak te doceren en hun college zo boeiend op te schrijven. In dit aantrekkelijke boekje wordt in acht hoofdstukken de stof als volgt gepresenteerd: (1) Inleiding, (2) Biogeografie van soorten, (3) Biogeografie van biota's, (4) Biogeografie van coadaptieve complexen, (5) Biogeografie van verwantschapsgroepen, (6) Historische biogeografie, (7) Oecologische biogeografie, (8) Regionale biogeografie. Dit geheel wordt gevolgd door een literatuurlijstje (erg summier) en een nuttige woordenlijst (verklaring van termen). Het boekje is rijk geïllustreerd met kaarten e.d. meer.

Laten we voorop stellen dat het erg moeilijk is een boek rechtvaardig te beoordelen als men zelf zo sterk betrokken is als de recensent, die dit vak eveneens beoefent. Ieder had over een dergelijk onderwerp een ander boekje geschreven; elke aanpak is uiteraard individueel en dus soms sterk verschillend. In een vlotte, een enkele maal iets te populaire, stijl wordt in goeddeels begrijpelijke taal ingegaan op de problematiek van de biogegrafie; de nadruk die de verschillende onderdelen krijgen is uiteraard een kwestie van smaak. Interessant is het principe dat uitgegaan wordt van een gezamenlijke behandeling van dieren- en plantenrijk, wat maar zelden in de literatuur het geval is. Daar zit een gevaarlijk kantje aan; de ene auteur is zoöloog, de andere botanicus, zodat naar gelang de auteur, het ene dan wel het andere rijk beter uit de verf komt. Ellis is zoöloog, zodat de dieren wat meer nadruk krijgen dan de planten, iets waar de recensent (zelf zoöloog) overigens vrede mee heeft. Immers, de voorbeelden ontleend aan het dierenrijk (meestal gewervelde dieren) spreken over het algemeen meer tot een breed publiek dan die uit de plantenwereld.

De weekdieren komen gelukkig in het boekje voor waar dat vereist en functioneel is, bijv. de *Littorina*- en napslakkenzones in zee, de reuzenslakken (Achatinidae) in Afrika, en de doopvontschelpen (Tridacnidae) in het Indo-Westpacifische gebied. Hier is de auteur echter wel goed de mist ingegaan als hij op p. 109 naar aanleiding van de Achatinidae vermeldt: ,,De bekendste soort hiervan, de tot 30 cm grote *Achatina fulica*, is door handel en liefhebbers over haast alle vochtig-tropische gebieden verspreid, ..." Hier worden twee zaken door elkaar gehaald. *Achatina fulica*, gelukkig slechts wijd verspreid in de tropen van Azië en het Australische gebied plus eilandengroepen in de Stille Oceaan (en dus nog niet op de Amerikaanse continenten/eilanden), bereikt slechts een schelplengte van maximaal 17.5 cm. Een veel zeldzamere soort uit Oost-Africa, *Achatina reticulata*, kan tot iets meer dan 20 cm lang worden en is hiermede de grootst bekende landslak ter wereld. Agaatslakken met schelpen tot 30 cm behoren tot de wensdromen van elke recht geaarde malacoloog ...

Natuurlijk kan men overal detailkritiek op leveren; dat doet niets af aan de verdiensten van het boek als zodanig. Het ontbreken van een register wordt echter toch wel als een gemis ervaren; zouden 8 pp. meer het boekje zo veel duurder gemaakt hebben? In het literatuurlijstje worden merkwaardig genoeg boeken met redacties onder het belangrijkste trefwoord van de titel opgenomen, wat toch wel zeer ongebruikelijk is. Naast EVOLVING, the, earth, 1981, had EVOLVING, the, biosphere, 1981, niet mogen ontbreken.

Conclusie: een waardevolle bijdrage aan de Nederlandstalige literatuur over biogeografie, aantrekkelijk geproduceerd voor een lage prijs.

A. C. VAN BRUGGEN